

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Gradišče št. 7, levo. Telefon št. 77.

Izhaja vsako soboto.

Posamezna številka velja 1 K.

Naročnina: Mesečno 4 K, četrletno 12 K, polletno

21 K in celoletno 49 K. — Inscrati po dogovoru.

Socijalisti in domovina.

Kapitalistično časopisje nastopa proti socijalistom, da so brezdomovinci in sovražniki lastne domovine. Kot dokaze za te svoje trditve navajajo gostilniške pogovore raznih ljudi, ki pri vsaki priliki zabavljajo na domovino, oziroma državo in koncem govora navadno povdarjajo, da so socijalisti. Kapitalisti to pograbi in prinašajo v raznih oblikah na dan. Če poslušaj pameten človek take pogovore, čuti takoj, da oni, ki tako govorijo, pravzaprav ni socijalist, ampak da so to navadno ljudje, ki so bili med vojno najhujši avstrijskanti in so stali v vrstah kapitalistov samih. Na drugi strani pa skuša dokazati kapitalistično časopisje brezdomovinstvo in veleizdajo tudi vsakemu, ki ni zadovoljen z današnjo kapitalistično vlado, katero zastopajo ljudje, o katerih vsi dobro vemo, da niso bili nikdar vneti za jugoslavijo in tudi danes niso. Če torej kdo izmed nas napada vlado vsled njenega za državo pogubonostnega postopanja, je pri kapitalistih takoj ogenj v strehi, češ poglejte jih brezdomovince in izdajalce.

Na drugi strani je tudi res, da posebno med najnižjimi ljudmi slišiš večkrat zabavljice na državo, česar pa se ne sme vzeti tako tragično. Kapitalisti naj dajo ljudstvu pošteno življenje in vsi izbruhli proti državi bodo izginili. Če delavec danes zabavlja na državo, se zgodi to samo radi tega, ker še ne pojmuje razlike med državo in vlado. Kadar se bode delavec zavedel, da je država pravzaprav on sam, ne bode več zabavljal na državo, temveč se bo poslužil vseh sredstev, da se osvobodi kapitalistične vlade.

Vsak pravi socijalist ima dolžnost, da domovino brani, če je ogrožena. Prav gotovo je tudi, da proletarijat sam nikdar ne ogroža tuje lastnine, ampak vedno le kapitalizem s pomočjo nezavednega proletarijata. Dokler je proletarijat večjih narodov od našega, še tako nezaveden, da se pusti izrabljati v imperialistične svrhe kapitalizma in napada našo lastnino-domovino, toliko časa je dolžnost jugoslovanskega proletarijata, da stoji na straži in nastopi v obrambo svoje lastnine. Ko bomo dosegli osvoboditev naše zemlje tujega

imperializma, moramo boj končati in zaklicati tudi našim imperialistom: do tu in ne dalje. Kakor smo dolžni braniti svojo domovino pred tujim vpadom, tako moramo tudi odločno nastopiti proti vsakemu vpadu našega imperijalizma v tuje države. Dokler je tuj proletarijat pripravljen služiti svojim imperijalističnim vladam in iti proti nam v boj, ali pa nam ne vrni tega, kar nam je njegova imperijalistična vlada vzela, toliko časa moramo biti tudi mi pripravljeni, da proti temu nastopimo, če treba s silo. Najlepši vzgled imamo tozadevno vsi socijalisti v bratskem ruskem narodu. Kateri socijalist more trditi, da je ruski narod imperijalističen in vendar, kako vstrajno brani svojo domovino proti tujemu imperijalizmu. Bori se proti svojemu sobratu, proletarijatu poljskega naroda, danes z vso silo. Zakaj? Poljski proletarijat se še ne zaveda svoje moči in svojih pravic in se je vrgel, podkupljen od zapadnega imperijalizma, na ruski narod, da mu ugrabi njegovo last domovino. Na istem stališču moramo stati tudi vsi jugoslovanski socijalisti. Ves naš proletarijat mora brez pomisleka, kadar bo prišel čas, iti v boj proti tujemu imperijalizmu in mu pokazati, da zna ceniti svojo domovino in je ne pusti ugrabiti nikomur. Socijalisti se moramo zavedati, da imamo ruski in jugoslovanski proletarijat enega in istega sovražnika in to je od naših kapitalistov toliko opevana in hvaljena ententa. Nikdar ne bomo prekoračili pravih meja naše domovine, pa tudi nikomur ne smemo prepustiti prekoračiti naših meja in nikomur ne priznamo, da postavlja našemu narodu meje po svoji volji. Tujemu proletarijatu ponujamo prijateljsko roko, toda, če jo odklanja, moramo v boj proti njemu, dokler ne obrne orožja z nami vred proti brezsrčnemu kapitalističnemu imperijalizmu. Kadar bode ves svetovni proletarijat rešen kapitalizma, tedaj bomo šele lahko odložili orožje in delali v prid medsebojnega sporazuma.

Do tedaj pa moramo stati tudi mi na straži pripravljeni na čas, ko bomo vzeli moč imperijalizmu in dali svetu to, kar mu kapitalizem nikdar ne bo hotel dati, to je miru in pravice!

D. V.

Višji državni interesi!

(Iz govora tov. Vojska na shodu javnih nameščencev 10. julija 1920.)

Po mesecu decembru l. l., ko je uradništvo prejelo zvišane draginjske doklade, so se razmere tako poslabšale, da uradništvu ni več mogoče shajati s svojimi prejemki. Vse njegove prošnje do vlade so zaman.

Meseca junija t. l. so mu vrgli 10% povišek in uradništvo je bilo odpravljeno. Pošljalo je deputacije v Beograd, ki so prinesle same vesele novice. Uradništvo je verjelo in čakalo.

Da je danes uradništvo na tej mizerni stopnji, je krivo samo. Na vsakem shodu je ponavljalo svojo udanost do države, oziroma do „višjih državnih interesov“. Na čisto uradništvo ne sme, ker bi bila država v nevarnosti, to se je povdarjalo pri vsaki priliki. Vlada, videč brezmejno pokorščino in slepo udanost uradništva, ga plačuje danes z — brcami.

Ne samo, da mu noče zvišati borne plače. Vzela mu je, oziroma mu hoče vzeti, sploh vse pravice svobod-

nega državljana. Uvrstila ga je v vrsto norcev in zločincev in mu vzela pasivno volilno pravico. To, kar ima danes v naši državi še celo cigan, so javnemu nameščencu vzeli.

Vlada podražuje premog, železnice in sploh vse, kar najbolj boli javnega nameščenca. Zadnji čas so začeli hišni gospodarji javnemu nameščencu celo odpovedovati stanovanja. Kapitalistično časopisje, ta največja podpora naših vlad, ki je pisalo dolge proteste proti davku na vojne dobičke, cele kolone proti zidanju hiš milijonarjev, danes popolnoma molči in nima mesta zaljudske pritožbe. In uradništvo? Molči in trpi, ker zahtevajo to „višji državni interesi“.

Jugoslavija je danes država, v kateri je vse, kar bi bilo v korist javnemu nameščencu nemogoče in nedopustno, ker danes nima vlada za take stvari časa in mora čuvati „višje državne interese“. In priznati je treba, da jih izborni čuva.

V naši domovini se danes pripravljajo gg. ministri o tem, bi li šli proti bratski Rusiji, ali ne, pripravajo se navidezno tudi za § 15, pripravajo za izvoz koruze in žita, izdajajo komunikacije o zavezniški zvestobi, sprejemajo redove naših najhujših sovražnikov, dvigajo cene premogu, železnice in najnujnejšim živlom, proletarijat mora stanovati v vagonih in trpeti glad in to vse zato, da se čuvajo „višji državni interesi!“

Čas je že, da uradništvo spozna te „višje državne interese“. Uradništvo ve, da ravno oni, ki sedijo na ministrskih stolcih nečesto čuvati državnih interesov, ampak le svoje žepe. Zato pa je skrajni čas, da se uradništvo otrese petolizma in pokaže, da ono ni več voljno robovati mogotcem in

da hoče, če treba tudi na cesti, pokazati svojo voljo in moč. Uradništvo se ne sme več sramovati iti roko v roki z ostalim proletarijatom in zahtevati svoje pravice. In če gospodje na vladi nečesto prej odpomoči naši bedi, potem jim bodi jasno povedano, da bo šlo uradništvo na čisto skupno z vsemi drugimi trpini. Če bodo tedaj padli iz stolcev današnji ljudje-bogovi, potem naj ne dolžijo uradništva, da je ono zatajilo „višje državne interese“, kajti uradništvo je dolgo prosilo pomoči.

Uradništvo mora nastopiti solidarno tako medseboj, kakor tudi skupno z drugim proletarijatom, da reši sebe in domovino kapitalističnih pijavk, pa bodisi, da so te pijavke ministri ali pa narodni predstavniki.

Stari in novi socijalizem.

Naša naloga ni slikati idealno ureditev bodočnosti, temveč naznačiti ceste, po kateri mora iti realna politika socijalističnih strank, ki delujejo na preureditev današnje družbe. V naslednjem strnem na kratko osnovne misli našega novega socijalističnega programa:

Socijalizem mora predvsem delovati nato, da se odstrani današnja podrejenost delavcev in njihova izločitev iz nadvrednosti gospodarskega sodelovanja, to je, da se odstrani razredni prepad med delom in kapitalom. K temu cilju vodijo samo sredstva, ki pomenjajo povzdig a nikoli rušenje gospodarskega življenja. Zato se nasilno razlastitev privatne lastnine more priporočati le v izjemnih slučajih. A socijalizmu lastna metoda more biti le reformna in organizacijska metoda.

Socijalizem ne sme težiti k gospodarski monopolizaciji — in k tej ravno teži nazor socijalne demokracije. Vsak monopol je diktatura in ovira svobode in napredek. Socijalizem ne sme odpraviti iz družbe svobodnega podjetništva in zdrave konkurence. Predvsem pa je potrebno, da se socijalistična organizacija opira na osebno korist in osebno soodgovornost vsakega deležnika. Nič ni važnejšega kot to. Tem zahtevam pa odgovarja ravno le zadržni socijalizem.

Zadržni socijalizem vspodbuja ljudstvo k gospodarski samopomoči a ravnotako k gospodarski jakosti, pomenja konkurenco a zato tudi napredek. Vzbuja pri ljudstvu poznavanje gospodarstva in samostojnost, uči ga zanašati se na svojo lastno silo, varčevati in delati. Vstvarja svobodne ljudi in s tem svobodni in silni narod. Je v njem nekaj amerikanskega, ali gotovo amerikanskega v najboljšem pomenu besede.

A tudi zadržni socijalizem se mora ozirati na gotove principe, ako hoče zmagati v celi družbi. Sedanja hegemonija kapitala ne sme biti z njegovo pomočjo spremenjena v hegemonijo (nadvlado) nezrelega ljudstva. Ker ravno tako kot kapitalizem, je lahko tudi ljudstvo izkoriščevatelj. Višje zmognosti in večji trud zahtevajo tudi večje plačilo. Iznajditelji in podvzetni, inteligentni ljudje se ne smejo brez obrambe žrtvovati zadržni demokraciji, da bi bili od nje izčrpani kot limona, potem pa na kratko zavrženi od nevedne mase ali od ljudi z močnimi komolci, ki bi brez lastnih zaslug naprosto ukradli njih trud, delo in misli. To se dogaja danes pogosto-

krat v delavskih, pa tudi v nedelavskih krogih. Posledica tega bi bila, da bi v kratkem izumrli vsi iznajditelji in ves podjetniški duh.

V tem ogledu sicer nimamo resnih bojazni, ker zadržni sistem, kot smo že razložili, si gotovo vstvari toliko raznih tipov, da bo zadostil vsem interesom gospodarskega in kulturnega življenja. Mogoče je odveč, ali vseeno opozorim, da je predpogoj zmage socijalizma zveza delavstva z inteligenco. Inteligenca brez delavstva se ne izvije nikdar iz kapitalistične pesli, ali delavstvo brez inteligence ravno tako ne. Novi gospodarski red se bode razvil iz organiziranega duševnega in telesnega dela. Odbijanje inteligence po takozvanih „razrednih“ socijalistih od socijalističnega gibanja je nedelavsko in nesocijalistično.

Zadržni socijalizem se dobro zaveda, da bode z napredujočo demokratizacijo gospodarskih podjetij spekulacijski kapital, ki tvori danes glavni vrelce podjetnosti, zgubil svoj interes na vstvarjanju novih dobrin in vrednosti in da mora biti vsled tega nadomeščen z drugimi kapitalistično močnimi činitelji. Ti činitelji bodo odjemalci, to je ravno tako zadrge konzumentov kot zadržne tovarne i. t. d., ki bodo financirali ona podjetja, katerih surovine, polizdelke ali gotove izdelke potrebujejo. Delavstvo in uslužbenstvo ne bode imelo nikdar toliko kapitalističnih sredstev, da bi se moglo zanesti popolnoma samo na sebe, posebno ne pri težki industriji. In deliti se bode moralo vsled tega v upravi in rezultatih podjetja z onimi, ki donesajo produkcijska sredstva in v največjem slučaju tudi misel.

Ideal zadržnega socijalizma je federacija (zveza) producentov in konzumentov. Po zadržnem redu je lahko vsak podjetnik, ne sme pa in ne more biti izkoriščevatelj.

Panem et circenses je grozeča zahteva od države proletarijat starega Rima. Ne dela — „kruh in igre“ je zahteval. Mislil je, da delati ni potrebno, da je država zato tukaj, da ga živi. In država ga je res živila. A kam je to vedlo? K socijalizmu? Ne! K propadu rimske države in uničenju rimske civilizacije.

Mogli bi se resnično večkrat spomniti na to resno dejstvo davne zgodovine — in to posebno danes. Tudi danes se vzgaja ljudstvo, da naj se v vsem zanese na državo, občino in nevem na koga še, a kar najmanj briga se samo zase. K tej čudni soci-

jalni politiki stremi politični kolektivizem. In zato bi žalostno zaplakala civilizacija, če bi se uresničil v katerikoli državi sveta.

Z vseh naših razlogov, ki smo jih navajali pri raznih problemih socializma in socializacije, je jasno in nesporno, da stoji dosedanji socializem,

predstavljan v glavnem od socialne demokracije in boljše vize, na zmotnih, deloma neznanstvenih, deloma nenaravnih in praktično nemogočih osnovah. Čim prej se bode delavsko ljudstvo osvobodilo vpliva tega nauka, toliko boljše za njega in narod. F.

Socijalno zavarovanje.

To so v zakonu določene minimalne dajatve. Zakon v svojem § 9 dopušča izjemno povišanje teh dajatev in sicer more dnevna bolnišnica biti zvišana do 90% za mezni razred merodajnega zaslužka toda največ do K 5:50. Za delavce, ki zaslužijo dnevno več kakor K 9— (in to so danes vsi) more biti določen še posebni (12) mezni razred, ki dopušča dnevno bolnišnico K 6—. To bolnišnico bi morali danes dobivati vsi oboleli delavci. Po zakonu najvišje dopustna doba šestindvajset tednov za prejemanje boln. podpore mora biti podaljšana na 1 leto. Nosečim ženam more biti priznana bolnišnica za čas 4 tednov pred porodom, premija za dojenje more biti podaljšana od 12 na 26 tednov. Vse te izjemne višje dajatve mora določiti status blagajne.

Tudi družinsko zavarovanje (fakultativno) je po zakonu mogoče. Seveda se blagajne te velevažne dobrote niso posluževale, ker so bile finančno slabe in ker delavstvo ni bilo prisiljeno, ni znalo in ne zna ceniti velikega soc. pomena zavarovanja družinskih članov.

Dosedanje zakonitve dajatve so nepopolne in ne izpolnjujejo svojega socijalnega namena. Predvsem je treba v veliki večji meri varovati noseče in doječe matere. Dajatve morajo materam omogočati, da se pred porodom in po porodu zadosti dolgo časa vzdrže vsakega težjega dela, omogočeno jim mora biti, da posvete večjo skrb otroku. To mora zakon enotno in obvezno urediti, ne pa fakultativno pripuščati posameznim blagajnam. Eksistenca matere in otroka mora biti potom zavarovanja tako zasigurana kakor to zahteva najvestnejša medicinska znanost in popularna zahteva.

Velike važnosti je ureditev zdravniškega vprašanja. Od pametne ureditve tega vprašanja je odvisen ves procvit bol. blagajen. Seveda je pa zato potrebna tudi dobra volja ne samo blagajne ampak tudi zdravnika, katere je vojna fuzija tudi precej pokvarila, da v svojem poklicu ne vidijo nič več izvršenega, socijalnega značaja. Dobra volja premagava vse! Interesi obeh strank morajo biti nadzorovani. Vsako izkoriščanje je kvarno!

V razmotrivanjih teoretikov in praktikov je bilo velikokrat načeto vprašanje o izbiri zdravnika: prosta ali vezana (organizirana) izbira zdravnika. Ali se more bolnik v slučaju bolezni obrniti do kateregakoli poljubnega zdravnika, svojega zaupanja na račun bolniške blagajne ali pa je pri izbiri vezan na zdravnika svoje blagajne ali na blagajniške zdravnike sploh? To ni samo upravno organizatorično vprašanje. Stvar je treba premotriti tudi iz psihološkega stališča. Celotno vprašanje bo mogoče rešiti samo kompromisno in v gotovino meri bo morala biti prosta in svobodna izbira zdravnika. Nemška Avstrija je v zakonu o bol. zavarovanju javnih nameščencev priznala princip proste izbire zdravnika. Vsak bolnik išče lahko pomoči pri katerem koli neblagajniškem zdravniku; blagajna plača pa samo toliko, kolikor je po pogodbi dolžna plačati svojemu blagajniškemu zdravniku. Razliko plača zavarovanec sam. Seveda bo tu potrebna stroga kontrola in stroge obveznosti za zavarovance: zglaševanje i. t. d.

Iz finančnih razlogov je v zakonu za prejemanje bolnišnice določena tridnevna karenčna (čakalna doba) t. j.

tri dni po začetku obolenja bolnik ne dobi nobene denarne podpore. To določilo je motivirano z gospodarsko močjo, katero ima oboleli delavec še prve dni po bolezni. Zato prve dni — ker ima najbrže kake prihranke — ni tako nujno potreben denarne podpore. Čim dalj traja bolezen, tem bolj se slabša gmotni položaj delavcev. To dejstvo bi bilo treba pri določevanju dajatev upoštevati in dajatve eventualno od tedna do tedna potencilati. Karenčna doba je iz finančnih razlogov potrebna, iz delavčevega gospodarskega stališča upravičljiva. Odprava bi delavcu ne koristila mnogo, škodovala bi mu pa veliko.

Za bolniško zavarovanje je velike važnosti ureditev lekarniškega vprašanja. Zlasti akutno je postalo to vprašanje pri sedanjih draginjah in pri nezdruživih razmerah v trgovini sploh. Zakotna trgovina z zdravili je podraževala do neizmerno višine te prepotrebne predmete. Lastniki lekarn so tudi napram bol. blagajnam, ki so imele ž njimi posebne pogodbe glede oddaje zdravil članom bol. blagajen, postajali brezobzirni in zahtevali neizmerno ceno. — Zato je bila zahteva po lastnih lekarnah bol. blagajen nekako upravičena. Dalekosežne reforme v tem oziru je izdala nemška Avstrija, Čehi so dosegli koncesijo za lastno lekarno. To je velikanskega pomena za finančno gospodarstvo boln. blagajen. Lekarne radi svoje vsesplošne socijalne važnosti ne morejo biti sredstvo k bogastvu. Zahteva po poddržavljenju lekarn ne sme utihniti. Zdravila morajo biti deloma brezplačna, v celoti pa nizka v ceni.

Za bol. zavarovanje rudarjev velja zakon o bratovskih skladnicah od 18. julija 1889. drž. zak. št. 127. Bolniški zakon v svojem § 59 pravi, da morajo biti dajatve rudarjem za slučaj bolezni ravno tako visoke, kakor dajatve osebam, zavarovanim po bol. zakonu. Pri bratovskih skladnicah je ustanovljena tudi potrebna provizijska blagajna, katere izplačuje provizije rudarjem, ki so postali za rudarska dela vsled bolezni ali nezgode nesposobni in so bili provizionirani. Po načelnih določilih je zakon o bratovskih skladnicah jednak določilom boln. zakona. Organizacija bol. zavarovanja rudarjev je izvedena na ta način, da je pri vsakem rudokopu (ali pa za več rudokopov) ena boln. blagajna imenovana bratovska skladnica. Nadzorstvo imajo rudarske oblasti.

Nezgodno zavarovanje rudarjev je urejeno v zakonu od 30. dec. 1917 drž. zak. št. 523, ki se bistveno strinja s splošnim nezgodnim zakonom. V nezg. zakonu rudarjev so nekatere modernejša določila katere smo že omenili pri nezg. zakonu za katere smo zahtevali, da se splošno uveljavijo enako za vse delavce.

Nezgodno zavarovanje je bilo na mornarje zastopeno z zakonom od 20. julija 1894, drž. zak. št. 24. Meritorično ne vsebuje nobenih posebnosti. Že namezdno razmerje delavcev so tudi določila splošnega občnega zakona, katere so bila uveljavljena z novelo od 19. marca 1916, drž. zak. št. 69. Ta določila obsegajo § 1151 do § 1164.

To bi bil kratek pregled vseh za delavca najvažnejših zakonov, ki so še sedaj v veljavi. Ako smo strokovnim organizacijam dali s temi članki v roke mal pripomoček za izobrazbo njihov članov, smo namen dosegli.

Politične vesti.

„O državnih in narodnih interesih.“

Kadar prično v polemiki streljati meščanski listi s težkimi kalibri, takrat zapoje pesem „O državnih in narodnih interesih.“ Ljubljanske milijonarje, napoved visokih davkov, povišanje voznine po železnicah, izvoz živil, povišek cen premoga, vladne krize in še razne druge dobrote, vse pokrijejo s klobukom državnih interesov. Krog klobuka pa frfotajo vse zastave troimenega naroda, da je prizor lepši in učinkovitejši.

Govorili so nam meščanski kapitalisti o državnih interesih in takozvani „nevarnosti za narod“ cele dve leti. Milo so privili glasove in se cedili ljubezni do celokupnosti. Ljudstvo jim je verjelo, dokler ni spregledalo in videlo ostudnost ljudskih parasitov. Zagovarjali so milijonarje, da stanujejo reveži v kleteh, zagovarjali visoke davke, ki zadenejo izključno neposledujoče, da so se izmuznili vojni dobičkarji, zagovarjali so izvoz, da so se redili bankirji in veleagrarji in zagovarjali so vladne krize, da so lažje barantali za ljudske pravice in lastnino.

Navadna farbarija je danes, če govorijo meščanske stranke o državnih interesih in narodnosti, ker so prodali ljudske interese nenasitnemu kapitalizmu. Izdali so državo in narod! Konec mora zato biti nesramnosti, da izrabljajo poštenost ljudstva z gesli, ki so na zunaj sicer lepo izgovorjena, a v resnici podla laž, polna egoizma in umazanega koritarstva! Zato krinke stran, da se spoznamo!

1914—1920

Bliza se zadnji akt krv. tragedije, katero je zakrivila antanta, pred vsem Francijo, ki je poglala svojega vazala v boj proti Rusiji, o kateri je mislila, da leži v agoniji na tleh.

Danes pa je Varšava obkoljena in kakor poročajo vesti se mesto ne bo moglo dolgo držati; Poljaki plačujejo račun za svoje prijatelje, ti pa ji pomagajo z grožnjami in notami, ki jih pošiljajo sovjetski vladi. Seveda to Poljakom prav malo pomaga. Vse ostale države namreč, razven Ogrske in morda Rumunije so odločno odklonile vsako vojaško intervencijo v korist Poljski. Tudi naši „državniki“ so se pod pritiskom naroda vseeno premislili igrati se z našo narodno krvjo za tuje koristi. Nikar pa ne mislite, da so jih svetovni dogodki izmodrili, prej ko slej se igrajo z vladnimi krizami, ki jih konstruirajo vsled vseh mogočih in nemogočih zahtev ene ali druge stranke, napram antanti pa „se grejo“ še vedno ubogljive otroke.

Za plačilo imamo odprto demarkacijsko črto na Koroškem, Sforzov govor v italijanski zbornici i. t. d.

Medtem ko igrajo diplomati svojo temno igro, se giblje tudi proletarijat. Prvi pripravljajo novo svetovno vojno proti Rusiji, mi hočemo mir. Socijalistično delavstvo vsega sveta je proti vsakemu vojnemu pustolovstvu in odločno se je postavilo proti vsakemu krvoprelitju. Rudarji so na svojem mednarodnem shodu v Ženevi sklenili v skrajnem slučaju proglasiti splošno stavko, angleški in francoski socialisti pa ustvarjajo skupno organizacijo, ki naj bi jim omogočila uspešni odpor proti težnjam zapadnega kapitalizma. — Upajmo, da se posreči proletarijatu danes, kar se mu ni posrečilo leta 1914.

Gnusi se človeku.

Gausise človeku t. z. narodno predstavništvo v Beogradu. Odkar se je sešlo, od spomladi l. 1919 do danes ni storilo še ničesar drugega kot obtežilo državni proračun za nekaj lepih milijonov, ki bi obrnjeni za življenske potrebščine najrevnejših slojev v državi obrodili lep sad, tako pa pomenijo samo izgubo. Na eni strani tedaj povzroča narodno predstavništvo ogromne izdatke za mastne dijete svojih modrovalcev, na drugi pa povzroča neprestane krize, tako da bi jih človek najpravičnejše imenoval „križnike.“ To je že od sile, kar ti ljudje počnejo, vsi brez ozira na stranke. Saj to ni več resnim ljudem podobno, to je blaznija.

Pa naj bi bila blaznija, če bi nas nihče ne opazoval! Toda gospodi dijete niki pozabljajo, da imajo najrazličnejše opazovalce na vseh straneh. In potem se ne smemo prav nič čuditi, če nam laški minister Sforza daje s svojim brezobraznim jezikom klofute od desne in leve, kakor paglavcem. Gospodje saj drugega ne zaslužimo, ker vas puščamo, da nekaznovano igrate svojo frivolno igro kriz. Kdo pa vas pri teh večnih krizah smatra za resne in zrele?

Gospoda v Beogradu se dela, kakor da vsega tega ne vidi. Noče videti, da je posledica njenega neoznačljivega obnašanja katastrofalna odprava demarkacijske črte na Koroškem. Nova šiba ki bo tepla desetisoče nedolžnih ljudi za grehe narojene v Beogradu.

Gospoda! Bodisi da se ne zavedate, kaj počnete — potem ne spadate na krmilo države; če se pa zavedate, posledice svojega strašnega delovanja spadate pa pred sodišče sodnika linča.

Pazite se! Odnahajte in zginite!

Tedenske vesti.

— **Prometna konferenca**, ki se je vršila zadnje dni v Mariboru med našimi in nemškoavstrijskimi zastopniki radi ureditve medsebojnega osebnega in blagovnega prometa, je dokončala svoje delo. Sporazum se je dosegel v vseh točkah, ki so tvorile predmed pogajanj med nami in med Nemško Avstrijo. Glede prometne vozovne službe je sklenjeno, da spremlja naše osobe vse vlake, ki odhajajo proti Nemški Avstriji do Špilj, oziroma do Celovea, medtem ko bo nemškoavstrijsko osobe spremljalo vse iz avstrijskega ozemlja prihajajoče vlake do Maribora, oziroma (v smeri Zeltwege) do Dravograda, oziroma (iz severa) do Podrožice. Na naših in nemškoavstrijskih končnih postajah, do katerih vozi naše, oziroma nemškoavstrijsko osobe, se ustanove posebne ekspoziture, ki imajo pravico do napisov v lastnem jeziku in do svojih državnih barv. Službeni jezik na našem ozemlju je slovenski, na nemškoavstrijskem ozemlju pa nemški. Glede zveze Maribor-Špilje-Radgona-Ljutomer je določeno, da se na tej progi uvedejo posebni jugoslovenski vlaki, ki pa na nemškoavstrijskem ozemlju (od Špilj do Radgone) ne bo imelo postajališč za potnike in se bo carinska revizija vršila za potujoče iz Jugoslavije v Nemško Avstrijo na progi Ljubljana-Dunaj le v Mariboru, tako, da ostaneta za potnike v Nemško Avstrijo postaji Pesnice in Št. Ilj zaprti. Glede komercialne službe se opira sporazum na berno konvencijo iz leta

1914. z nekaterimi, našim razmeram prilagojenimi izpremembami. V poštni službi se je izvršila izprememba le v toliko, da se uvede z Avstrijo zopet zavojni promet. V carinski, varnostni in sanitetni službi ostanejo dosedanji predpisi še dalje v veljavi. Dogovor stopi v veljavo takoj kakor hitro ga odobri oboje vladi, kar se pričakuje v 14 dneh.

— **Popravek**. V zadnji številki našega lista nam je poročal nepoznan dopisnik, da se na kolodvoru v Brezicah nemškutari in to po krivdi postajenačelnika. Od dobro informirane strani nam sedaj poročajo, da je to laž, ker ravno po zaslugi g. postajenačelnika so zgine iz tukajšnjega kolodvora oni zagriznjeni Nemci, ki so se preje šopirili v našem kraju. G. postajenačelnik je zaveden Slovenec in eden onih redkih železničarjev, ki so morali vsled označbe p. v. v vojno. Čast komur čast.

— **Pokojski zakon**. V Avstriji je bil te dni razglašen nov pokojninski zakon. Potem zakonu ima brezpojno pravico do prejemanja pokojnine vsak moški zavarovane, ki je dopolnil 60. leto, ženske pa že s 55. letom, ne glede na to ali so še krepke in zdrave. Vdovsko pokojnino bo dobivala tudi neporočena tovarišica, ako je zavarovaneu vsaj dve celi leti vodila gospodinjstvo. Tudi mož dobi po ženi vdovsko pokojnino, ako ni sam zavarovan in je za delo nesposoben. Zavarovalnino plačuje delodajalec dve

Razširjajte „Novo Pravdo“

tretjini, eno tretjino pa zavarovanec. Ako ima pa zavarovanec letno nad 40.000 K plače, mora sam plačati polovico, drugo polovico pa delodajalec.

— **Mednarodni rudarski kongres v Ženevi.** ki se je zaključil 6. t. m., zahteva v resolucijah, da se z vsemi sredstvi pospeši nacionalizacija rudnikov in da se izboljšajo rudarske plače. Kongres se je izrekel za mednarodni generalni štrajk, kot skranje sredstvo, o katerem mora sklepati mednarodni rudarski odbor. Vsak poizkus za vprizoritev nove vojne je kongres odločno obsodil in sklenil, da v takem slučaju nastopi mednarodna generalna stavka.

— **Laška predrznost.** Te dni se je pojavilo 5 laških areoplanov nad jugoslovanskim ozemljem nad Bakrom. Naše straže so otvorile na aeroplane ogenj in jih pregnale. Aeroplani, ki so se vrnili proti Reki, so najbrže D'Annunziji.

— **Prof. Jovan Cvijić,** rektor beograjskega vseučilišča in predsednik naše delegacije pri plebiscitni komisiji na Koroškem je odstopil.

— **Italijanski izživljanj in samovoljnost** ni konec. Pred kratkim so aretirali v Logafen tajnika jugoslovanske v Trstu dr. Novačana, ko se je vračal po službenih potih iz Beograda v Trst. Civilen detektiv ga je spremljal do Trsta, kjer so ga potem izpustili in se seveda upravičevali da niso vedeli, kdo da je.

— **Žalostna usoda ujetnika.** Na planini Vogu se je našlo pred kratkim človeško okostje. Po legitimaciji, ki so jo našli v strohneli obleki, se je dognalo, da je pokojnik Anton Malenšek iz Maline pri Semiču. Malenšek je prišel l. 1918 v italijansko ujetništvo od koder je menda pobegnil in v gorovju v visokem snegu zmrznul.

— **Velik požar uničil vas Jesenje.** Vas Jesenje, spadajoče pod občino Hotič pri Litiji, je zadela dne 4. t. m. velika nesreča. Triletni otrok se je igral z vžigalicami in povzročil ogenj. Silni vetrovi so trgali plamene in jih nosili daleč naokrog, tako da je bila v dobrih desetih minutah vsa vas v plamenih. Kozolci polni ravnokar požetega žita, prečihi zaprti v svinjakih, hiša z vso opravo in obleko, skednji in lope z vsem omlačnim žitom in mruvo ter z vsem gospodarskim orodjem in raznimi stroji — vse to je bilo v eni uri uničeno. Ljudje niti blizu niso mogli zaradi silne vročine ter dima. Škoda je ogromna!

— **Stavka bančnih uradnikov v Splitu,** ki je trajala dalje časa, se je končala s povoljnim uspehom. Uradnikom so bile povišane plače za 50% in dobe razen tega oženjeni enkratno podpora 6000 K, neozmenjeni 4000 K.

— **Enotna srbsko-pravoslavna cerkev.** 30. t. m. se vrši v Beogradu kongres vseh pravoslavnih škofov Jugoslavije, na katerem bo proglašeno ujediničenje vseh pravoslavnih avtonomnih cerkev naše države v enotno srbsko-pravoslavno cerkev.

— **Brzjavni in telefonski nastavljenj v Avstriji** so začeli stavkati, vsled česar je onemogočen vsak brzjavni in telefonski promet z Avstrijo.

— **Drobne vesti.** II. jugoslovanski svobodomiselnisredajeski kongres. 26., 27. in 28. avg. v Varaždinu. Kongres sklicuje Savez jugoslovanskih srednješolskih organizacij. — Mejna komisija za določanje mej med Avstrijo in Jugoslavijo dospe 12. t. m. v Maribor in prične svoje poslovanje. — Zavojni poštni promet z Avstrijo, ki je bil nekaj časa ukinjen, se je zopet obnovil. — Na poštne in brzjavne uradu Grebinj se je z avgustom otvorila telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet. — Narodni svet za Koroško v Velikoven je izdal troje vrst narodnih kolkov. Enega v zeleni barvi so 1 K s sliko Vrbskega jezera, drugega po 50 vin, v rdeči barvi s sliko koroškega slovenskega fanta v narodni noši in tretja po 50 vin, v modri barvi s sliko koroške slovenske deklice v narodni noši. Slike je izdelal Gaspari. — Odprava poštnih pošiljk na Madžarsko je do nadaljnjih odredb ukinjena. — Vozne olajšave posestnikom zdravilišč so ukinjene. —

Pošto-brzjavna šola se odpre v Nišu. Vpisovanje se vrši do 15. avgusta. Pook pa se prične s 1. septembrom. — Gledališka šola se ustanovi v Zagrebu. Pook bo trajal tri leta. — Vojaške službe so oproščeni sodniki do 1. novembra t. l. Oni, ki so že v poklicani k vojaškim vajam, se takoj izpuste.

Ljubljana.

— **Javni nameščenec** so imeli 10. t. m. v Unionu zelo dobro obiskan javen shod na katerega je tov. Vojska v obširnem govoru orisal stališče javnih nameščenecv proti postopanju kapitalistične vlade. Na shodu je poročal v imenu jugoslovanskih železničarjev tudi tov. Daržič in protestiral proti nečuvnemu podražanju premoga in železniških tarifov. Poleg njih je govoril o pragmatiki tudi gosp. Bekš. Razburjenje med javnimi nameščenecv je veliko, a upravičeno, če se pomisli na postopanje naše kapitalistične vlade z javnimi nameščenecv. Izvajanje govorikov so prejeli zborovalci z navdušenjem. Izvleček iz govora tov. Vojske prinašamo na drugem mestu.

— **Dr. Peganova afera** pred sodiščem. V torek popoldne je bila pred ljubljanskim deželnim sodiščem vzklieca razprava v znani častni zadevi dr. Pegana proti dr. Oblaku. Razprava je trajala štiri ure. Dr. Pegan je, kakor znano, vložil pri ljubljanskem okrajni sodišču tožbo zaradi žaljenja časti proti dr. Oblaku, ker je bil slednji podal v neki civilno pravdni vlogi zelo težke očitke glede Peganovega poštenja. Dr. Oblak je bil oproščen. Nato je Pegan vložil vzklic. Pegan se je vehementno zagovarjal in branil. V sredo dopoldne je nadsvetnik Žebre proglasil sodbo. Sodišče je Peganov vzklic kot neutemeljen zavrnilo. Pred sodiščem je s tem afera končana, nadaljevala pa se bo še pred odvetniško zbornico.

— **Deset transportov čehoslovanskih legijonarjev** je pasiralo te dni Ljubljano. Transporti so šteli skupno 5000 mož. Večina teh legijonarjev je prestala dolgotrajan pomorsko vožnjo.

— **Grafenauerjev večer.** Zidajo soboto se je vršil v veliki dvorani Uniona Grafenauerjev večer, katerega se je udeležilo mnogobrojno občinstvo, da počasti koroškega prvoboritelja Grafenauerja ob njegovi 60. letnici. Med številnimi govorniki so govorili dr. Arneje, dr. Oblak, Srb Jovanović, Gostinčar, Manica Komarova itd., ki so slavili zasluge velezaslužnega borca za koroške Slovence. Čisti dobiček od tega večera gre za koroške Slovence.

Maribor.

— **Mariborsko podružnico avstro-ogorske banke** je prevzela Narodna banka kraljevine Srbov, Hrvatov, in Slovencev in pričela z delovanjem.

— **Občni zbor društva „Jadrana“** se je vršil 8. t. m. v Mariboru. Prisostvovalo mu je okoli 200 rojakov iz zasedenega ozemlja. Občni zbor je deloma spremenil pravila, nakar se je izvolil odbor. K raznoterostim se je oglašil g. Filipič, ki je opozarjal na dolžnosti do domovine, ing. Beršček, ki je zlasti grajal nemškutarjenje in italijanščinarjenje naših ljudi.

Celje.

— **Celjski mestni svet** je sklenil nuditi onim, ki bi bili pripravljeni zidati stanovanjska hiše, brezplačno na razpolago stavbišča v bližini Lanovža.

— **Utonil je** te dni pri kopanju 17 letni pekovski vajenec Leopold Leskovar. Kopal se je v Savinji in je zašel blizu Voglajne v vrtince.

— **Sumišnja in zaviljanja!** V „Napreju“ z dne 4. avg. 1920 se čita pod celjskimi novicami tako gorostasno in nesramno laži, da je človeka skoro sram, da se list s takimi stvarmi imenuje socialističen.

Socialistična ideja in principi ukazujejo že sami, prinašati v javnost zadeve, ki so brezpogojno resnične in in socialistični misli koristne. Dopisnik „Napreja“ pa ne pozna tega nauka in prinaša v javnost laži, ki meje že na halucinacije ad absurdum.

V naših društvenih prostorih se razpravlja in predava o socializmu, goji pravo tovarštvo, truš in batine pri pripuščanju v teh stvarih že izurjenemu „Zelenemu travniku.“ Nikakor ne smatramo stranke za odgovorno za dejanja, ki se vrše izven nje, še manj pa, če so ta dejanja neresnična. Vsaka polemika v listih in v javnosti mora biti po našem mišljenju resnična in dostojna. O neresničnosti članka priča že dejstvo, da se imenuje kot vodja nar. socialistov tov. Jerša, kateri ni niti v odboru ter si tudi nima vzroka biti slišan natolecevanj. Enkrat za vselej pa izjavljam, da naš list ni za psovaje in obreko-

vanje, še manj pa za odgovore nenimnim lažljivcem, ker rabiš prostor za druge koristnejše razprave.

O privesku liberalne stranke pa kar molčite, ker Vas je ista JDS stranka na različnih shodih imenovala kot svojega ljubljence in je že vedela zakaj! Tudi ste sklepali z njo razne kompromise, katerih mi nismo in jih ne bomo! Nismo loveci za stolčki, a — la Kristan — Koroške sorte, politični kamleoni Martinčičeve barve. Kar love se naprej z hujkanjem in lažljivim natolecevanjem, sreča vam mila! Če pa hočete še v naprej obelodariti enake Fate — morganje za našo reklamo, nam tudi prav.

Dopisi.

Iz Bleda. Po orlovskem taboru v Mariboru se je našim klerikalcem zahotelo posetiti tudi Bled. Blejčani smo vajeni sprejemati razne goste in nam bi bili tudi orli dobrodošli, da se niso obnašali tako izživljeno in oblastno, kakor da bi bili lastniki Bleda z jezero in vred. Hoteli so se voziti s čolni, ki jih niso ne naročili, ne plačali. Tudi kopanje so mislili, da je za „badava.“ Kar je bilo pravih gostov, posebno Čehov in Hrvatov, Francozov itak nismo videli — so jih Blejci dostojno pogostili; odpor je bil le proti Orlom v rudečih srajcah, kateri so bili tudi nekolikokrat izžvižgani. Džanjansko napaden ni bil nihče in kar pišeta sedaj „Slovenec“ in „Večerni list“ je le dokaz, da hočejo klerikalci vso svojo blejsko blamažo pokriti na ta način, da za prazen nč blijujejo ogenj in žveplo na sokolstvo in blejčane. Skrajno neokusno je bilo zvečer streljanje s strojnimi, s katerimi pa tudi niso mogli izboljšati žalostne razsvetljave. Seveda naša slavna vlada, katera nima nikdar časa kaj pametnega ukreniti proti draginji, je imela takoj časi dovolj, da je ukazala eksemplarično kaznovati „hudodelce“, ki se niso hoteli Orlom klanjati do tal in oboževati divne Orlice. Okrajno glavarstvo iz Radovljice se je preselilo za par dni na Bled, kaznovalo 18 članov Sokola, nekatere celo v 14 dnevni zapor. Ampak vse to ne bo prav nič pomagalo, ker gotovo je, da bo vsled tega odpor proti klerikalcem na Bledu še hujši in da sta naša vlada in okrajno glavarstvo v Radovljici dosegla s tem ravno nasprotno, kar sta hotela.

Ptuj. Iz Ptujja nam poročajo: Ko smo zadnjič pisali o gospodarjenju g. ravnatelja Gumperta, si sami nismo mislili, da se njegova gospodarska nezmožnost tako hitro pokaže. V juniju kupljeni konji so nerabni in vsaj enega izmed njih dobi kmalu konjedec v roke. Grofica je naša državlanka in deželna vlada ima dolžnost nekoliko paziti nato, kako se gospodari na naših grajščinah. Naša gospodarstva niso zato tukaj, da bi redila tuje čifte. Upamo, da nam ne bo treba napisati celo biografijo o tem tujerodcu!

Ptuj. Dne 9. avg. zvečer je tukaj priredil pevski večer neki baritonist graške opere. Pod geslom da je umenost mednarodna, se je te prireditve ude-

ležilo dokaj tukajšnjih „boljših“ Slovencev, dasiravno jih ni nikoli na slovenske prireditve, akoravno so naši umetniki mnogokrat boljši. Tači nad-slovinci se vsakokrat veseli nemških prireditev bolj, kakor pa sami Nemci. Saj imajo potem zavest, da klubujejo Srbom. Kaj ne gospod zdravnik s svojo družino? Sad te prireditve je bil takoj viden, nekdo je na ulici zapel „Vah-tarco“, ter je bil potem postavljen na hladno. Večje nasreče ni bilo. Saj smo v — Ptujju. Kaj bi bilo ako bi naši pevci priredili slovenski pevski večer v Gradcu, kjer je več Slovencev kakor tu Nemcev?

Brezice. Tukajšnji vojni dobičkar, zagrižen nemščur g. E. P., bivši pisar pri Matheisu, se v kratkem preseli v Knittelfeld, kjer si je kupil dvorec in baje tudi celo opekararno. Vse precejšno premoženje si je pridobil med vojno v Brezicah. Ker naša slavna davčna oblast pobira davke pri zadnjem delavcu, upamo, da bo tudi temu možičku natančno prebrskala obisti, predno ga bo spustila v obljubljeno deželo z jugoslovanskim denarjem.

Zagorje ob Savi. Sveta vojska in klerikalni govorniki! V nedeljo 8. t. m. so imeli naši klerikalci shod kmečke zveze takoj po prvi maši v Zadržnem domu. Od vodstva naročeni govornik iz Ljubljane — akademik — don nekje iz Ribnice, se je kot glavni referent kmečke zveze že na vse zgodaj opijatil, tako da ni mogel referirati. Po otvoritvi shoda je prvi poročal g. kaplan Lovro Kos, med katerega izvajanjem se je omenjeni akademik sklonil naprej in začel bruhati. Lep cvet klerikalizma in svete vojske. Gosp. kaplan Lovro je govoril o draginji (običajno sredstvo) jezil se nad verižniki, ter klical vlad na pomoč. Previdno pa je zamolčal da sede na vladi njihovi voditelji. Zagotavljal je ljudi, da SLS je bila in bode vedno proti vojni in šele med tlic ga je spomnil, kaj da so počeli duhovniki l. 1914. Shoda se je udeležilo po večini delavstvo, katerega je hotel g. kaplan pridobiti za svojo stranko, kar se mu seveda ni posrečilo. Nekega komunisti, ki je prošil za besedo in hotel citirati nekaj odstavkov iz brošure „Dokumenti Koroške stranke iz l. 1914.“ pa niso hoteli slišati in so raje preje zaključili shod. Da, da, resnica v oči bode.

Gospodarstvo.

K pomanjkanju stanovanj. Opozorjamo na današnji oglas Christoph & Urmack d. d., Niesky v Goraji Lužici (Oberlausitz) in priporočamo bralcem firmo najtopleje. Pri današnji stiski za stanovanja bi bilo opozoriti posebno nato, da imenovana firma v kratki dobi gradi enorodbinske in dvorodbinske hiše po Döcklerjevem sistemu, gradi vile in stanovanjske hiše v bločni obliki vsakega sloga in omenjam zlasti, da je firma pokazala posebno spretnost pri lesenih stavbah (Freibau), pri čemer se opira že na desetletja izkušenj. Veliko zmožnost leta 1882. ustanovljene firme Christoph & Urmack d. d., ki si jo je pridobila kot najstarejša in največja specialna graditeljica razložitljivih lesenih stavb ne samo v Evropi, nego tudi čez morje, naj osvetli nastopni razvid: a) 3500 delaycev in uradnikov, 500.000 kvadratnih metrov tvorniške površine, 60.000 m² pozidane ploščine, 6000 m² za zalogo lesa, 18.000 m² prostora za

na prostem naloženi les, 1900³ sušilnice, 10 žag. jarmenikov, 140 strojev za obdelovanje lesa; stroji na 1000 konjskih sil. Vsega skupaj je postavila firma Christoph & Urmack d. d. lesenih zgradb z 2.000.000 m² ploščine. Izkušnje in tvornica zmožnost firme, odprta na preizkušeno sodelovanje spretnih statistikov, tehnikov, strokovnjakov za velikaanske lope in lesene zgradbe jamčijo korektno, brzo postavljanje tudi največjih lesenih gradbenih projektov, zasnovanih kot polnostenske, mrežne itl. gradbe po potrebi na vezavo in sklep, zbito, staknjeno itl., različni načini spojin, porabljeni pri kaki stavbeni obliki ali pa primerno združeni.

O stanovanjskih hišah in vilah ter „lesni prosti gradnji“ izidejo v najkrajšem času natančne razprave.

Izdaja konzorcij „Nove Pravde“.

Odgovorni urednik: H. Sever.

Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Somišljeniki!naročajte in
razširjajte**„Novo Pravdo“**S prihodnjo številko razpošljemo položnice! Pri naročanju
dopošljite natančne naslove!**Zahtevajte!**v vsakem javnem
lokalu

Restavracija v „Narodnem domu“ v Mariboru

HINKO KOSIC

se priporoča za obilen obisk.

**Državni
uslužbenec**

ki je, po današnji vsestranski korupciji, v veliki stiski, se obrača na dobra srca s prošnjo, da bi mu posodila K 4-5000.—, ki bi se zanesljivo v obrok povrnile. Tozadevne dopise pod „Pomoč“ na upravo lista.

**Kateri pohitite
v Maribor**

koncem avgusta, k sokolski slavnosti toplo priporočamo brošuri:

Maribor in okolica.

Zgodovinski opis. Cena K5.—

Vodnik po Mariboru.

Cena K3. Po pošti 60 vin. več.

Naročila sprejema: Zastopstvo jugoslovanskih novin, Maribor, Slovenska ulica 15. — Na naročila brez denarja se ne ozira!

Naročnikom!

Pri naročanju pošiljajte upravnistvu natančen naslov!

Šajkače (čepice)za častnike, orožnike in uradništvo se dobijo zopet pri: **LJUDOVIT ROT**, krznar, Ljubljana, Gradišče št. 7. Istotam se proda šivalni in pletilni stroj.**Prva jugoslov. tovarna za usnje in čevlje**

na Bregu pri Ptuj

je pričela z izdelovanjem torbic in drugega galanterijskega blaga iz najfinejšega usnja. V zalogi ima tudi prvovrstne gamaše lastnega izdelka. Naročila se izvršujejo po najnižjih cenah.

JURJEVO

Terpentinsvo čisto čevlje razpošilja tovarniška zaloge M. TREBAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6. Telefon št. 539.

Slavnemu občinstvu se priporoča

kavarna „CENTRAL“

poleg Zmajevca (Jubelejnega) mostu

Lastnik **STEVO MIHOLIČ**.**Priporočljive tvrdke**

Sv. Lovrenc na Pohorju:

Ljubljana:

Alojz Jäger

trgovina z mešaním blagom

Feliks Heinschko

usnjar

Srečko Potočnikkrojaška delavnica
Šelenburgova ulica**Anton Brezočnik**

lesna trgovina

Karol Piskni

čevljar

Brata RožičSobno in dekorativno slikarstvo in peskarstvo
Vegova ul. 8 — Soteska 1**Jakob Novak**

hotelir in lesni trgovec

Julija Sabadi

pekarna

Anton Černegraver, Dvorni trg 1
Katalog franko

Opozorjamo cenjene naročnike na oglase v našem listu.

Maj bi kupil mojemu
malemu za god? —**Moj zverinjak**

knjižica našim malim za zabavo in pouk s 45 slikami in k temu spadajočim besedilom

Cena 20 kron.Dobiva se v Ljubljani v Zvezni knjigarni, Marijin trg 8
Zvezni tiskarni, Stari trg 19, I.**Jadranska banka**sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge
vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji tu-in v inozemstvu

Christoph & Unmack d. d.glavno obratovališče **NIESKY, OBERLAUSITZ (Gornja Lužica).**

Postranska obratovališča: Černhausen na Čehoslovaškem in Kopenhagen (Kodanj)

se priporoča za hitro izdelavo enodružinskih, dvodružinskih in večdružinskih hiš po Döckerjevem sistemu. Vilo in stanovanjske hiše bločne oblike vseh slogov, dalje industrijske stavbe, velikanske tvorniške delavniške lope, prekrivja za kolodvore, klavnice, tržnice, mostovi, strojnice, gledališča za kino, razstavne dvorane, garaže, cerkvene strehe, vodne naprave, bolnice po paviljonskem sistemu itd. Strešni stoli brez motečih opor. — Cenjena vprašanja na upravnistvo „Jugoslavije“ pod Christoph & Unmack, A. G. — Več v besedilu lista.